

Pārskats par Ķekavas novada bāriņtiesas darbu 2023.gadā.

Ķekavas novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) darbs ir saistīts ar bērnu un ģimeņu jautājumu risināšanu. Bāriņtiesa ir domes izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kas, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem, savā darbībā un pašvaldības administratīvajā teritorijā prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizstāvību.

Mūsu darbā ir jāievēro likuma prasības, kā arī jāspēj saglabāt cieņpilnas attiecības un jāapzinās, ka ar bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem tiek ietekmētas citu cilvēku un bērnu dzīves. Bāriņtiesa lietas izskata bāriņtiesas sēdēs un lēmumus pieņem koleģiāli.

Bāriņtiesā strādā: bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece, seši bāriņtiesas locekļi, bāriņtiesas priekšsēdētājas palīgs, bāriņtiesas locekļa palīgs un bāriņtiesas sekretāre.

Bāriņtiesas darbinieki sagatavo lietas izskatīšanai bāriņtiesas sēdēs. Bāriņtiesas darbinieki veic ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu dzīves apstākļu pārbaudes un mantisko un personisko tiesību ievērošanas uzraudzību un veic citus pienākumus, saskaņā ar apstiprināto amata aprakstu. 2023.gadā Bāriņtiesa veica arī 573 notariālos apliecinājumus, kā to nosaka Bāriņtiesu likuma VII nodaļas 61.pants. Baložos darbu ir uzsācis zvērināts notārs

2023.gadā bāriņtiesa pieņēmusi 179 lēmumus, no tiem ir 9 vienpersoniski lēmumi, lai glābtu bērna dzīvību un veselību, bērni tika izņemti no ģimenes un nogādāti drošos apstākļos.

Ikdienas darbības nodrošināšanai 2023.gadā nosūtīti 1870 dokumenti un saņemti 1839 ienākošie dokumenti.

2021.gadā bija ierosinātas **69** jaunas lietas, 2022.gadā bija **111** jaunas lietas un 2023. gadā ir ierosinātas 105 jaunas lietas.

2022.gada 31.decembrī bāriņtiesā aktīvas bija **263** lietas un

2023. gadā aktīvas bija **297** lietas.

Pārskata gadā bāriņtiesas darbinieki piedalījušies tiesas sēdēs gan rajona tiesās, gan Apgabaltiesās. Bāriņtiesa tiesas procesos bijusi gan prasītājs, gan tiesas pieaicināta iestāde, viedokļa un atzinuma sniegšanai. Bāriņtiesa piedalījusies lietās par saskarsmes tiesību noteikšanu, aizgādības tiesību atņemšanu, nepilngadīgu un aizgādībā esošu personu mantas pārvaldīšanas lietās, adopcijas apstiprināšanas lietās un citās. Tāpat bērnu intereses pārstāvētas kriminālprocesos un pirmstiesas izmeklēšanas laikā Valsts policijā, kā arī prokuratūrā.

Bāriņtiesai konsultāciju sniegšanas rezultātā bieži ir izdevies atrisināt iedzīvotājiem svarīgus jautājumus, neierosinot lietu izskatīšanu bāriņtiesas sēdēs. 2023.gadā palielinājies vecāku laulības šķiršanu lietu skaits, kur ģimenē aug bērni, un šajos gadījumos tiesa lūdz sniegt bāriņtiesas atzinumus.

2023.gadā bāriņtiesa ir pieņēmusi **15 atzinumus**.

Bāriņtiesa arvien biežāk saņem tiesas nolēmumus par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kur nepieciešams iesaistīties mums konkrēto darbību veikšanai. Bāriņtiesa kompetencē ir arī starptautiskās lietas, kur viena vecāka dzīvesvieta ir Ķekavas novadā, bet otrs vecāks dzīvo ārvalstīs, kur galīgo nolēmumu pieņem tiesa.

Bāriņtiesa darbojas Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijā, lai sekmētu bāriņtiesu darbinieku profesionālo izaugsmi, apspriestu normatīvo aktu projektus, izstrādātu priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem un risinātu citus bāriņtiesu kompetencē esošus jautājumus. Bāriņtiesa līdz šim bieži dalījās pieredzē ar labās prakses piemēriem ar kolēģiem citās bāriņtiesās.

2022.gadā bāriņtiesa ir vairākkārt informējusi Sociālo dienestu, policiju un citas institūcijas par 31 ģimeni, kurās aug 60 bērni, kuriem nepieciešama palīdzība, savukārt

2023. gadā bāriņtiesa ir informējusi par 50 ģimenēm, kurās aug 61 bērns.

2022.gadā 11 personām **pārtrauktas aizgādības tiesības**, savukārt par 1 personu bāriņtiesa pieņēmusi pozitīvu lēmumu, personai tika atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības.

2023.gadā 21 personai **pārtrauktas aizgādības tiesības**, savukārt par 3 personām bāriņtiesa pieņēmusi pozitīvu lēmumu,

- **Ārpusģimenes aprūpe** gadījumos, kad bērns ir palicis bez vecāku gādības (bērna vecāki miruši, ilgstošas slimības dēļ lūguši nodrošināt bērnam ārpusģimenes aprūpi, vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības), bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes veida piemērošanu bērnam - aizbildnību, ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

2022.gadā ārpusģimenes aprūpē bija 44 bērni, no kuriem 6 - audžuģimenēs, 33 - aizbildņu ģimenēs, 5 - ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

Savukārt 2023. gadā ārpusģimenes aprūpē bija 51 bērns, no kuriem 14 - audžuģimenēs, 36 - aizbildņu ģimenēs, 1 - ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

- **Par aizbildņiem** visbiežāk tiek iecelti bērna radnieki vai bērnam emocionāli tuvi cilvēki. 2022.gadā beigās bāriņtiesas pārraudzībā bija 41 aizbildnis, un 2023.gadā pārraudzībā bija 63 aizbildņi. 2023. gadā 7 personas tika ieceltas par bērna aizbildni.

Šobrīd Ķekavas novadā ir **9 audžuģimenes** un 6 viesģimenes.

- **Adopcijas lietas.**

Mēs esam gandarīti par ģimenēm, kas izsaka vēlmi kļūt par adoptētājiem. 2022.gadā bāriņtiesa par adoptētājiem atzinusi 10 personas, bet 2023. gadā 8 personas.

- **Atzinumu sniegšana tiesai**

Atzinumu sniegšana pēc tiesas pieprasījuma lietās par atsevišķas aizgādības noteikšanu vienam no vecākiem, bērna dzīvesvietas un saskarsmes tiesību noteikšanu ir komplicēts darbs. Šo lietu sakarā par bāriņtiesas darbību arī nereti tiek saņemtas sūdzības citās institūcijās, jo parasti šajās lietās kāda no iesaistītajām pusēm nav apmierināta ar bāriņtiesas lēmumu (atzinumu tiesai). 2023.gadā – 12 atzinumus.

- **Nepilngadīgo mantu lietu pārraudzība**

Nepilngadīgiem bērniem var piederēt manta, ko dāvinājuši vai atstājuši mantojumā vecāki, vecvecāki vai citi radnieki. Saskaņā ar Civillikuma normām, vecāki bērnu vārdā bez bāriņtiesas atļaujas nevar mantojumu un/vai dāvinājumu pieņemt vai atraidīt, kā arī rīkoties ar bērna mantu. Bāriņtiesa veic bērna mantisko tiesību ievērošanu, katru gadu pieprasot no bērna vecāka vai aizbildņa norēķinu par bērna mantas pārvaldību, pārbauda norēķina pareizību, veic bērnam piederošā nekustamā īpašuma apskati. Pārskata gadā pieņemti vairāki lēmumi par atļauju iegūt īpašumu nepilngadīgajam bērnam, pieņemt bērnam pienākošos mantojumu un rīkoties ar mantu.

- **Aizgādības lietu pārraudzība**

Aizgādībā esošie cilvēki ir pilngadīgas personas ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa piedalās lietas izskatīšanā tiesā, iesniedzot pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā par rīcībspējas ierobežošanu. Pēc sprieduma par rīcībspējas ierobežojuma noteikšanu stāšanās likumīgā spēkā, bāriņtiesa pieņem lēmumu par aizgādņa iecelšanu.

2023. gadā aktīvas ir 22 lietas par aizgādņa iecelšanu personai ar ierobežotu rīcībspēju. 2023. gadā ar bāriņtiesas lēmumu iecelti aizgādņi ir 4 personas.

- **Citas lietas**

Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus arī citos gadījumos - vecāku strīdos par nodokļu atvieglojumiem par bērniem, par ģimenes valsts pabalsta izmaksu, ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu saskarsmes ierobežojumiem ar vecākiem, uzvārda maiņu, viesģimenes statusa piešķiršanu vai viesģimenes statusa izbeigšanu, audžuģimenes statusa piešķiršanu un citus lēmumus.

Pamatojoties uz bāriņtiesas sniegtajiem ieteikumiem un pamatojumiem tika ierosinās izmaiņas arī normatīvajos aktos.

- **Arhīvs**

Bāriņtiesa veido un uztur savu arhīvu atbilstoši Arhīva likumam, kurā glabājās pastāvīgi glabājamās lietas no 1996. gada, kā arī veikto notariālo apliecinājumu dokumenti, kas tiek glabāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Sagatavoja bāriņtiesas priekšsēdētāja S.Trumpekoja